

Teaching Guide				
Identifying Data				2015/16
Subject (*)	Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado		Code	661G01016
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	2nd four-month period	Second	Obligatoria	6
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department				
Coordinador	Alvarez Rocha, Luis	E-mail	luis.alvarez.rocha@udc.es	
Lecturers	Alvarez Rocha, Luis	E-mail	luis.alvarez.rocha@udc.es	
Web				
General description	<p>O propósito desta materia é conseguir que o alumnado, mediante un proceso de aprendizaxe, adquira as competencias que lle permitan estudar o marco legal de referencia básico no noso ordenamento xurídico relativo a toda intervención no terreo da saúde, coñecer as normas e as obrigas profesionais e descubrir os conflitos éticos que poidan xurdir na práctica clínica diaria das profesións sanitarias e da enfermaría en particular, e ademais analízalos criticamente para tomar decisións que sexan eticamente consistentes e lle permitan afrontar e encarrilar os dilemas que se lle poidan formular en relación coa atención do usuario e co propio desenvolvemento profesional.</p>			

Study programme competences	
Code	Study programme competences
A56	Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.
A57	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A58	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

C11	CB3.- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4.- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Comprender e aceptar as condicións éticas legais e profesionais que conforman a práctica de enfermaría.	A56 A57	B2 B3 B6	C1 C7
Recoñecer os códigos deontolóxicos da profesión e normas legais de ámbito profesional, así como a lexislación en materia de saúde.	A56 A57 A58	B1 B4 B6 B16 B24	C1 C4 C7 C11
Identificar e xustificar o dereito á dignidade, privacidade, intimidade e confidencialidade das persoas con problemas de saúde.	A56 A57 A58	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C10 C12
Identificar e defender o dereito á información, á autonomía na toma de decisións do usuario e a súa familia.	A56 A57 A58	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12
Interpretar e sintetizar criticamente as fontes de datos e a información que faciliten a libre elección do usuario.	A56 A57 A58	B1 B2 B4 B5 B6 B8 B11 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C10

Identificar e utilizar intervencións enfermeiras no marco ético e deontolóxico da enfermaría	A56	B1	C1
	A57	B2	C3
	A58	B3	C4
		B4	C6
	B5	C7	
	B6	C10	
	B8	C11	
	B11	C12	
	B12		
	B16		
	B24		

Contents	
Topic	Sub-topic
CONSIDERACIÓNS XERAIS DE ÉTICA E MORAL. A BIOÉTICA E OS SEUS PRINCIPIOS ESPECÍFICOS	TEMA 1: Fundamentos da ética TEMA 2: A bioética TEMA 3: Principios da bioética
ÉTICA CIVICA. DEREITOS FUNDAMENTAIS	TEMA 1: Seguranza xurídica e dereitos TEMA 2: A persoa TEMA 3: Declaración Universal dos Dereiros Humans
ENFERMARÍA E ÉTICA PROFESIONAL. RESPONSABILIDADE ÉTICA E LEGAL. DILEMAS ÉTICOS NA PRÁCTICA PROFESIONAL	TEMA 1: Bioética e enfermaría TEMA 2: Responsabilidade e calidade dos coidados. TEMA 3: Dereito á información TEMA 4: Segredo profesional TEMA 5: Aspectos éticos e legais o final da vida. TEMA 6: Falecemento. Testamentos TEMA 7: Protección de menores e incapacitados TEMA 8: Atención aos doentes con SIDA TEMA 9: O aborto TEMA 10: Experimentación humana TEMA 11: A responsabilidade e as súas clases TEMA 12: Lexislación penal TEMA 13: Formas de culpabilidade TEMA 14: As lesións TEMA 15: Consecuencias xurídicas do delito

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Workbook	A56 A57 A58 B1 B3 B4 B5 B6 B8 B11 C1 C4 C7	3	15	18
Guest lecture / keynote speech	A56 A57 A58 B2 B3 B5 B6 B8 B12 B16 B24 C3 C4 C6 C7 C11 C12	19	21	40
Oral presentation	A56 A57 A58 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 C1 C3 C6 C7 C12	1	9	10

Case study	A56 A57 A58 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12	17	29	46
Mixed objective/subjective test	A56 A57 A58 B2 B3 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C4 C10 C11 C12	2	30	32
Personalized attention		4	0	4

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Workbook	Actividade na que os estudantes mediante a lectura dun conxunto de textos e documentación escrita analiza e/ou profundiza nos contidos traballados.
Guest lecture / keynote speech	Actividade na que o profesor expón de maneira oral e con medios audiovisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos.
Oral presentation	Actividade na que os estudantes expoñen verbalmente o contido/ resultados dos traballos.
Case study	Actividade na que se sitúa os estudantes ante un caso (situación real da actividade profesional). Deben ser capaces de analizar os feitos (habitualmente en grupo) para comprender a situación e desenvolver as accións para resolver o problema.
Mixed objective/subjective test	Proba escrita con pregunta curta e tipo test para avaliar, fundamentalmente, a aprendizaxe dos contidos teóricos. E resolución páctica dun caso clínico (situación real da actividade profesional). Deben ser capaces de analizar os feitos para comprender a situación e desenvolver as accións para resolver o problema.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Case study Workbook Mixed objective/subjective test	A atención personalizada relacionada coa proba mixta ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico. A atención personalizada relacionada cas lecturas e os estudos de casos ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos mesmos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico.

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Case study	A56 A57 A58 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12	Valorarase o resultado do traballo realizado tendo en conta a análise, interpretación, argumentación e conclusión ou solución da situación.	20

Workbook	A56 A57 A58 B1 B3 B4 B5 B6 B8 B11 C1 C4 C7	Valorarase o traballo realizado tendo en conta a análise documental.	20
Mixed objective/subjective test	A56 A57 A58 B2 B3 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C4 C10 C11 C12	Realizaranse unha proba escrita coincidindo coa data oficial do exame da materia ao finalizar o curso. As probas constarán de preguntas curtas, tipo test e casos clínicos, relacionadas con contidos teóricos, lecturas, estudo de casos Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. Esta proba suporá o 60 % da cualificación final.	60

Assessment comments

A aplicación das porcentaxes na avaliación final para a superación da materia quedara suxeita a que cada unha das metodoloxías que computen na avaliación sexan superadas pola/o alumna/o segundo os criterios que estableceza o profesor.

2ª oportunidade. Proba mixta 100% avaliación.

Adianto oportunidade. Proba mixta 100% avaliación

Estudantes con matrícula parcial:

Proba mixta 60%

Lecturas 20% e Estudo de casos 20% (deberá presentalos o día acordado entre o profesor e o estudante a o longo do curso académico)

Sources of information

Basic	<p>BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA: ABEL I FABRE F. Bioética: orígenes, presente y futuro. Madrid: Mafre S.A.; 2001</p> <p>ARROYO MP, CORTINA A, TORRALBA MJ, ZUGASTI J. Ética y Legislación en enfermería. Madrid: Interamericana; 1997.</p> <p>CASADO M, editor. Materiales de Bioética y Derecho. Barcelona: Cedecs; 1996.</p> <p>DIAZ-AMBRONA BARDAJI, Mª DOLORES; SERRANO GIL, ALFONSO et al. Introducción a la Enfermería legal. Madrid: Díaz de Santos; 2007</p> <p>ESPEJO ARIAS Mª D, CASTILLA GARCIAA. Bioética en Ciencias de la Salud. Alcalá la Real: Asociación Alcalá; 2001.</p> <p>GRACIA, DIEGO. Como arqueros al blanco. Estudios de Bioética. Madrid: Triacastela; 2004</p> <p>GRACIA, D. Fundamentos de Bioética. Madrid: Eudema; 1989.</p> <p>MEDINA CASTELLANO CD . Ética y Legislación. Madrid: Difusión Avances de Enfermería; 2000.</p> <p>PALACIOS M, coordinador. Bioética 2000. Gijón: Sociedad Internacional de Bioética; 2000.</p> <p>PÉREZ DEL CAMPO, MARIAM: Guía Jurídica. Manual del Tutor: Teoría y Práctica. FEDEMGA FEAPS GALICIA, 2006</p> <p>SOCIEDAD VALENCIANA DE BIOÉTICA. Retos Actuales en Bioética. Valencia: Mainel Fundación; 2000.</p> <p>TOMÁS GARRIDO GM. Manual de bioética .Barcelona: Ariel; 2006.</p> <p>LEXISLACIÓN Ley 14/1986 de 25 de Abril, General de Sanidade (B.O.E. 29-IV-86) CONSEJO GENERAL DE ENFERMERÍA . Código Deontológico de la Enfermería Española. Madrid; Rivadeneyra; 1989</p> <p>Ley 3/2001, de 28 de Maio, reguladora do consentimento informado e da historia clínica dos pacientes (dog 8-VI-2001)</p> <p>Ley 41/2002, de 14 de Noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica</p> <p>Ley 16/2003, de 28 de Mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud (B.O.E. 20-V-03)</p> <p>Ley 44/2003, de 21 de Noviembre, de ordenación de las profesiones sanitarias (B.O.E. 22-XI-03)</p> <p>Ley 55/2003, de 16 de Diciembre del Estatuto Marco del Personal Estatutario de los Servicios de Salud. (B.O.E. 17-XII-03)</p> <p>Ley 3/2005, do 7 de Marzo, de modificación da Lei 3/2001, do 28 de Maio, reguladora do consentimento informado e da historia clínica dos pacientes (DOG 21-III-05)</p>
Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/661G01004

Bases para a interpretación do coñecemento científico/661G01008

Estancias Clínicas I/661G01025

Fundamentos de Enfermaría/661G01107

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Enfermaría Clínica (I y II)/661G01012

Estancias Clínicas II/661G01026

Subjects that continue the syllabus

Traballo fin de grao/661G01033

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.